

Anekant Education Society's
TULJARAM CHATURCHAND COLLEGE
Of Arts, science & Commerce, Baramati, Dist – Pune (MS)
(Autonomous College)

DEPARTMENT OF PHILOSOPHY

[Question Bank]

प्रश्न १) खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

- १] दर्शन हा संस्कृत शब्द साठी वापरतात .
अ] तत्वज्ञान ब] नीतीशास्त्र क] तर्कशास्त्र
- २] तत्वज्ञानाला जिज्ञासेचे बालक तत्ववेत्ता म्हणतो
अ] प्लेटो ब] सॉक्रेटिस क] ऑरिस्टोटल
- ३] तत्वज्ञान आणि विज्ञान या दोन्हीचे उद्दिष्ट शोधणे आहे .
अ] सत्य ब] असत्य क] अ आणि ब यापैकी नाही
- ४] तत्वज्ञानाचे मूल्य हे आहे .
अ] समान ब] प्रत्यक्ष क] अप्रत्यक्ष
- ५] आधुनिक तत्वज्ञानाचा जनकतत्ववेत्ता आहे .
अ] प्लेटो ब] स्पिनोजा क] देकार्त
- ६] उपनिषदे ही महत्वाचा भाग मानले जाते

- अ] वेदाचा ब] ब्राह्मणाचा क] कर्मकांड
- ७] खालीलपैकी कोणता वेध सर्वात प्राचीन मानला जातो
- अ] ऋग्वेद ब] यजुर्वेद क] सामदेव
- ८] ब्राह्मण ग्रंथात चे विवेचन केले आहे
- अ] ज्ञानकांडाचे ब] कर्मकांडाचे क] पुजाविधीचे
- ९] अयमात्मा ब्रह्म उपनिषदातील वाक्य आहे
- अ] ईश ब] केन क] मांडूक्य
- १०] सत्यमेव जयते उपनिषदातील वाक्य आहे
- अ] मुण्डक ब] बृहदारण्यक क] ऐतरेथ
- ११] उपनिषदाना म्हणतात
- अ] वेदांग ब] उत्तरवेद क] वेदांत
- १२] उपनिषदांचा आधार आहे
- अ] ज्ञान ब] कर्म क] भक्ती
- १३] योग् दर्शनाचे प्रवर्तके आहेत
- अ] कपील ब] कणाद क] पतंजली
- १४] जैन दर्शनाचे प्रवर्तक..... आहेत
- अ] वर्धमान महावीर ब] कपिल क] बौद्ध
- १५] जैन दर्शनांनी रत्ने मानली आहेत
- अ] २ ब] ३ क] ४
- १६] योग दर्शनांत नियम आहेत
- अ] ५ ब] ६ क] ७
- १७] प्राचीन ग्रीक तत्त्वज्ञान संकल्पनेवर केन्द्रित होते

अ] विज्ञान ब] ईश्वर क] विश्व

१८] प्राचीन ग्रीक तत्त्वज्ञानात प्रथम तत्त्ववेत्ता होत .

अ] थेलीस ब] अनेक्झिमेनीस क] पायथागोरस

१९] अनेक्झिमेनीसच्या मते विश्वाचे अंतिम तत्त्व होत .

अ] पाणी ब] अग्नी क] वायु

२०] न्यायवैशेषिकानी द्रव्य सांगितले .

अ] ८ ब] ९ क] १०

२१] जैन दर्शन मनाचा समावेश करते

अ] जीव ब] अजीव क] पृदगल

२२] सांख्य हे व ही दोन तत्त्वे मानणारे द्वैतवादी तत्त्वार्चितक आहेत .

अ] प्रकृती व पुरुष ब] आत्मा व मन क] मन व शरीर

२३] या विचारवंतांनी आत्मा या तत्त्वाचे खंडन केले .

अ] बुद्धिवादी ब] अनुभववादी क] तर्कवादी

२४] सोक्रिटिस म्हणतो ज्ञान आहे .

अ] शहाणपण ब] सदगुण क] धैर्य

२५] अनुभववादी प्रथम तत्त्ववेत्ता आहे .

अ] लॉक ब] बर्कले क] ह्यूम

२६] ज्ञानासंबंधीचा संशयवादी दृष्टीकोन हा या तत्त्ववेत्त्याचा आहे .

अ] लॉक ब] बर्कले क] ह्यूम

२७] विश्वास या संकल्पनेचा संबंध या तत्त्ववेत्त्याशी आहे .

अ] लॉक ब] ह्यूम क] पियर्स

२८] पूर्ण ग्रीक ही उपाधी कोणत्या तत्त्ववेत्त्याला दिली .

अ] सॉक्रेटिस बी] प्लेटो क] ऍरिस्टोटल

२९]हे विश्वासाचे कृत्रिम कारण आहे

अ] शिक्षण . ब] संशय क] ध्येय

२] एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

१] "मी विचार करतो म्हणून मी आहे ".असे कोणता पाश्चात्य तत्ववेत्ता म्हणतो?

२] तत्ववेत्त्याचा तत्ववेत्ता कोणाला म्हणतात

३] तत्वज्ञानाची कोणतीही एकव्याख्या द्या

४] धर्म म्हणजे काय

५] विज्ञानाचा संबंध कोणत्या समस्याशी असतो

६] तत्वज्ञानाच्याकोणत्याही चार शाखा सांगा

७] आद्यशंकराचार्यनी किती उपनिषदांवर भाष्य केली .

८] वेदातील कोणता भाग उपनिषदांमध्ये आढळला

९] ब्राह्मण ग्रंथामध्ये कोणता भाग आढळतो

१०] उपनिषदांची फोड कशी केली जाते

११] आत्मा आणि परमात्मा यातील भेद मिटल्यावर कोणाला मोक्ष मिळती

१२] सर्वकर्म:सर्वकाम:सर्वगंध:असे वर्णन कोणत्या उपनिषदात आढळते

१३] "अहम ब्रह्मास्मि "हे वाक्य कोणत्या उपनिषदातील आहे

१४] तैत्तरीय उपनिषदातील किती कोशाचा सिद्धांत मांडला

१५] न्याय आणि वैशेषिक दर्शनाचे प्रणेते कोण

१६] जैन दर्शनात एकूण किती तीर्थंकर आहेत

- १७] अष्टाग योग कोणत्या दर्शनानेसांगितलेले आहे
- १८] वैशेषिक दर्शनाने सांगितलेले सात पदार्थ कोणते
- १९] जैमिनीनी कोणती सूत्रे रचली
- २०] बुद्धांनी सांगितलेले चारआर्यसत्य कोणती
- २१] दर्शनातील चार पुरुषार्थ कोणती
- २२] मध्वाचार्यांच्या दर्शनाचे नाव काय
- २३] शंकराचार्यांच्या दर्शनाचे नाव सांगा
- २४] जैमिनी मीमांसा सूत्रातील पहिले सूत्र सांगा
- २५] चार्वाकांनी कोणते प्रमाण स्वीकारले
- २६] जैनांची'त्रिरत्न' कोणती
- २७] ज्ञानाची व्याख्या सांगा
- २८] ज्ञानाची साधने कोणती
- २९] विश्वास म्हणजे काय ते थोडक्यात सांगा
- ३०] संशयवादाविषयी हुयमचे मत स्पष्ट करा
- ३१] सॉक्रेटिस आणि प्लेटो यांचा संवादाविषयी चर्चा करा
- ३२] कान्टच्या मते आत्मा कसा आहे
- ३३] व्यक्तीच्या जीवनात कोणत्या गोष्टी पाठलाग करतात
- ३४] ह्यूम कोणत्या वादाचा विचारवंत आहे
- ३५] मन हे संवेदनांचा समुच्चय होय असे कोण म्हणाले
- ३६] बौद्ध दर्शनाने मनाची व्याख्या कशी केली
- ३७] न्याय दर्शनाने मनाची व्याख्या कशी केली
- ३८] थेल्सने विश्वचे कोणते कारण सांगितले

३९] ग्रीक देशातील तीन तत्त्ववेत्त्यांची नावे सांगा

३] टिपा लिहा .

१] तत्त्वज्ञान सर्व शास्त्राची जननी .

२] तत्त्वज्ञानाच्या शाखा .

३] तत्त्वज्ञानाची व्याप्ती .

४] तत्त्वज्ञान व विज्ञान .

५] तत्त्वज्ञानाचे मूल्य

६] उपनिषदे

७] उपनिषदातील आत्मा संकल्पना

८] उपनिषदातील ब्रम्ह संकल्पना

९] उपनिषदातील जगत संकल्पना

१०] आस्तिक दर्शने (वैदिक)

११] नास्तिक दर्शने (अवैदिक)

१२] थेलीस

१३] अनाॅक्झिमेनिज

१४] अॅनाॅक्झिमेॅडर

१५] आत्मा संकल्पना

१६] मन संकल्पना

१७] ज्ञानाची व्याख्या

१८] ज्ञानाची साधने

१९] विश्वास

२०] संशयवाद

२१] प्लेटो - सॉक्रेटिस संवाद

४] थोडक्यात उत्तरे द्या .

१] तत्त्वज्ञानांच्या कोणत्याही पाच व्याख्या सांगा.

२] तत्त्वज्ञानाचे स्वरूप थोडक्यात स्पष्ट करा.

३] तत्त्वज्ञानाचे मूल्य काय आहे .

४] तत्त्वज्ञान आणि विज्ञानातील फरक स्पष्ट करा .

५] तत्त्वज्ञानांच्या कोणत्याही पाच शाखा थोडक्यात सांगा

६] उपनिषदांचे स्वरूप सांगा

७] उपनिषदातील आत्मा संकल्पनेचे विवेचन करा

८] उपनिषदातील ब्रम्हसंकल्पनेविषयी माहिती द्या

९] उपनिषदातील जगत संकल्पना सांगा

१०] भारतीय दर्शनातील न्याय -वैशेषिक दर्शन थोडक्यात सांगा

११] भारतीय तत्त्वज्ञानाची सर्वसाधारण वैशिष्ट्य स्पष्ट करा

१२] जैन दर्शनाची थोडक्यात माहिती द्या

१३] चार्वाकाविषयी थोडक्यात माहिती द्या

१४] उत्तरमीमांसा दर्शनाविषयी माहिती लिहा

१५] योग दर्शनातील अष्टांगयोगसांगा

१६] बौद्ध दर्शनातील अष्टांगमार्गसांगा

- १७] थेलीसचे विश्वनिर्मितीविषयक विचार सांगा
- १८] विश्वरचनावादी तत्ववेत्यांचे विश्वबाबत विचार सांगा
- १९] ऑनॉक्झिमॅंडरचे तत्वज्ञान सांगा
- २०] आत्मा संकल्पना थोडक्यात सांगा
- २१] मन संकल्पना थोडक्यात सांगा
- २२] पाश्चात्य तत्वज्ञानातील मना संबंधी संकल्पना सांगा
- २३] कान्टचे आत्म्या बद्दलचे मत काय होते
- २४] ग्रीक देशातील तीन तत्ववेत्यांचीनांवे सांगा
- २५] ज्ञानाची व्याख्या सांगा
- २६] ज्ञानाची साधने कोणती
- २७] विश्वास म्हणजे काय ते थोडक्यात सांगा
- २८] संशयवादाविषयी हुयमचे मत स्पष्ट करा
- २९] सॉक्रेटिस आणिप्लेटो यांचा संवादाविषयी चर्चा करा

.५] दीर्घांतरी उत्तरे लिहा

- १] तत्वज्ञानांच्या व्याख्या, स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा .
- २] तत्वज्ञान म्हणजे काय, तत्वज्ञानाच्या शाखा सांगून स्पष्ट करा .
- ३] तत्वज्ञान म्हणजे काय सांगून तत्वज्ञानाचे मूल्य स्पष्ट करा
- ४] तत्वज्ञानाचे मूल्य सांगून विज्ञान आणि तत्वज्ञान या दोहोंतील फरक सांगा .
- ५] तत्वज्ञानाच्या व्याख्या सांगून तत्वज्ञानाच्या शाखा थोडक्यात स्पष्ट करा
- ६] उपनिषदे म्हणजे काय सांगून उपनिषदातील 'आत्मा' संकल्पना स्पष्ट करा

- ७] तत्वज्ञान म्हणजे काय ते उपनिषदातील तत्वज्ञान थोडक्यात स्पष्ट करा
- ८] उपनिषदात'आत्मा' आणि 'ब्राह्म' यांच्यात कोणता परस्पर संबंध सांगितला आहे
- ९] भारतीय दर्शनाचा आढावा घ्या
- १०] विश्वरचनावादी पाश्चात्य तत्वज्ञान स्पष्ट करा
- ११] थेलीस,अनॉक्झिमेनिज, ऑनॉक्झिमेंडर यांचे विश्वबाबत विचार सांगा
- १२] भारतीय आणि पाश्चात्य तत्वज्ञानाच्या विचारातून मन ही संकल्पना स्पष्ट करा
- १३] 'आत्मा' या संकल्पनेवर चर्चा करा
- १४] ज्ञानाची व्याख्या सांगून ज्ञानाची साधने सांगा
- १५] 'विश्वास' ही संकल्पना स्पष्ट करा
- १६] 'संशयवाद'संकल्पना स्पष्ट करा
- १७] सॉक्रेटिस आणि प्लेटो यांचा संवाद सांगा